

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 sierpnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman
Sędziowie	SSO Stanisław Łęgosz (spr.) SSR del. Lucyna Szafrńska
Protokolant	Paulina Neyman

po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa M. B., G. B.

przeciwko (...) Spółka Akcyjnaz siedzibą w L.Oddział (...) z siedzibą w Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 27 marca 2014 roku, sygn. akt I C 206/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach:

- pierwszym sentencji w ten sposób, że powództwo oddala;

- drugim sentencji w ten sposób, że zasądza od powodów M. B.

i G. B.na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjna

z siedzibą w L.Oddział (...) z siedzibą w Ł.kwotę 2.417,00 (dwa tysiące czterysta siedemnaście 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

- czwartym sentencji w ten sposób, że kwotę 485,94 złotych nieuiszczonych kosztów sądowych nakazuje pobrać od powodów M. B. i G. B.;

2. zasądza od powodów M. B.i G. B.na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjnaz siedzibą w L.Oddział (...)z siedzibą w Ł.kwotę 868,00 (osiemset sześćdziesiąt osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Wyrokiem z dnia 27 marca 2014 roku w sprawie I C 206/13 Sąd Rejonowy w Bełchatowie

1. zasądził od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w L. Oddział (...) na rzecz powodów M. B. i G. B. solidarnie kwotę 5.357,00 zł wraz z odsetkami określonymi w ustawie od 25 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 711,00 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu;
2. nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Bełchatowie tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych: od powodów kwotę 505,77 zł i od pozwanego kwotę 485,94 zł

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sadu Rejonowego:

Powód G. B. od 17.10.1995 r. jest współwłaścicielem nieruchomości położonej w B. przy ulicy (...) oznaczonej w ewidencji gruntów numerem (...) o powierzchni 0,1793 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Bełchatowie urzędzona jest księga wieczysta KW Nr (...). Wyłącznym właścicielem stał się na mocy umowy o zniesienie współwłasności z dnia 10.09.2001 r. Na mocy umowy o rozszerzeniu wspólności ustawowej małżeńskiej z dnia 12.03.2007 r. powodowie są właścicielami na prawach ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości oznaczonej nr (...).

Przez nieruchomość powodów przebiegają dwie linie energetyczne średniego napięcia 15 kV. Na nieruchomości powodów znajdują się dwie podpory potrójnego słupa a nadto jedno stanowisko słupowe z dwoma podporami.

Gdy powodowie nabywali nieruchomość linie energetyczne przechodziły już przez nieruchomość nr (...).

Powierzchnia gruntu zajmowanego przez linie energetyczne na której powodowie w ogóle nie mogą korzystać wynosi 36 m². Jest to powierzchnia pod słupami żelbetonowymi.

Powierzchnia gruntu zajmowanego przez linie energetyczne, na której powodowie mogą korzystać w ograniczonym zakresie, a która to powierzchnia utraciła dla powodów swoją dotychczasową funkcję budowlaną, gdyż istnieje brak możliwości zabudowy wynosi 585 m² (północna część działki).

Powierzchnia gruntu zajmowanego przez linie energetyczne, na której powodowie mogą korzystać w ograniczonym zakresie, a która to powierzchnia utraciła dla powodów swoją dotychczasową funkcję, z której powodowie mogą korzystać w ograniczonym zakresie wynosi 133 m² (południowa część działki).

Wartość rynkowa czynszu najmu z tytułu korzystania przez pozwanego z nieruchomości powodów w okresie od 25 kwietnia 2003 r. do 18 sierpnia 2012 r. w związku z istnieniem na niej dwóch linii energetycznych średniego napięcia 15 kV biorąc pod uwagę powierzchnię zajmowanej na nieruchomości powodów przez pozwanego i ograniczenia korzystania przez powodów z nieruchomości wynikające z przebiegu linii energetycznych wynosi 5.357,00 zł.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 27 lipca 2012 r. wydanym w sprawie I Ns 135/11 Sąd Rejonowy w Bełchatowie ustanowił na nieruchomości powodów oznaczonej nr działki (...) na rzecz pozwanego służebność przesyłu w związku z przebiegiem linii średniego napięcia 15 kV za wynagrodzeniem 17.683,00 zł. Postanowienie to uprawomocniło się 18 sierpnia 2012 r. W toku tej sprawy pozwany podnosił zarzut zasiedzenia służebności przesyłu, który nie został przez sąd uwzględniony.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowi art. 225 kc w związku z art. 224 §2 k.c. W świetle tych przepisów samoistny posiadacz w złej wierze jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w L. jest posiadaczem samoistnym części nieruchomości powódki wyznaczonej przez urządzenie przesyłowe w postaci dwóch linii energetycznych. Pozwany jest posiadaczem w złej wierze. Nie dysponuje dokumentem prywatnym ani urzędowym, żadną umową ani orzeczeniem uprawniającym do naruszania i ograniczania

własności powodów ani ich poprzedników prawnych. Oceny tej nie zmienia fakt tolerowania tego posiadania przez powodów. Z faktu nieegzekwowania przez właścicieli praw do całości nieruchomości nie można wnosić, że doszło między stronami do zawarcia per facta concludentia umowy nienazwanej o nieodpłatne korzystanie z gruntu.

Strona pozwana nie przytoczyła żadnych zarzutów mogących zniweczyć roszczenia powodów. W ocenie sądu zarzut zasiedzenia służebności przesyłu sprekludował się w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu w sprawie I Ns 135/11, gdzie był już rozpoznawany przez sąd i nie został uwzględniony. Dlatego też sąd oddalił wniosek pełnomocnika pozwanego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków A. B. oraz W. H., albowiem świadkowie ci zostali zgłoszeni na okoliczność nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu.

Podstawą ustalenia wysokości roszczenia powodów z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie nieruchomości jest opinia biegłego Z. K.. W ocenie Sądu zasadnym było przyznanie powodom kwoty 5.357,00 zł jako wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z ich nieruchomości przez pozwanego Wynagrodzenie to należy się za okres od 25 kwietnia 2003 r. (okres nieprzedawniony liczony od dnia wytoczenia powództwa) do 18 sierpnia 2012 r. (uprawomocnienie się postanowienia w sprawie I Ns 135/11 o ustanowieniu służebności przesyłu). Zgodnie z art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej termin przedawnienia wynosi 10 lat. Stąd też zasadnym było liczenie tego terminu co do nieprzedawnionego roszczenia licząc od wytoczenia powództwa o nie, zaś datą końcową roszczenia powodów jest prawomocne ustanowienie służebności przesyłu na rzecz pozwanego tj. 18 sierpnia 2012 r.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 §1 i §2 k.c. a o kosztach postępowania na podstawie art. 100 k.p.c

Od powyższego wyroku apelację złożyła strona pozwana. Zaskarżyła wyrok w całości zarzucając:

1) Naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c, poprzez oddalenie wniosków o dopuszczenie dowodów z zeznań świadków A. B. i W. H..

- art. 325 k.p.c. poprzez wydanie wyroku, który nie zawierał pełnego rozstrzygnięcia sądu o żądaniach stron,

- art. 235 § 1 k.p.c. w zw. z art. 236 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń faktycznych i oceny prawnej przy uwzględnieniu dokumentów zawartych w aktach postępowania o sygn. akt I Ns 135/11, a z pominięciem treści dokumentów wskazanych szczegółowo w końcowej części uzasadnienia zarzutów apelacji, co doprowadziło do naruszenia zasady bezpośredniości oceny materiału dowodowego oraz zasady swobodnej oceny dowodów

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie przyczyny nierozstrzygnięcia o całości roszczeń objętych pozwem,

2) Naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 172 § 2 k.c. w zw. z art. 305¹ k.c, poprzez dokonanie błędnej oceny prawnej, iż zarzut zasiedzenia jest chybiony, bowiem nie zostały spełnione wszystkie ustawowe przesłanki zasiedzenia służebności przesyłu będącej przedmiotem niniejszego sporu

Występując z tymi zarzutami strona pozwana wnosiła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów kosztów postępowania za pierwszą i drugą instancję, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W toku postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach przedmiotowej sprawy oraz w aktach księgi wieczystej (...) dodatkowo ustalił, że nieruchomość będąca własnością powodów stanowiła poprzednio część większej nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa na podstawie dekretu z dnia 6 września 1999 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej. Linia energetyczna 15 kV B.– S.została wybudowana w latach pięćdziesiątych XX wieku, zaś linia energetyczna 15 kV B.- P.w latach sześćdziesiątych XX wieku. Powód G. B.oraz H. B.własność nieruchomości, oznaczonej nr (...)nabyli w wyniku umowy kupna- sprzedaży z dnia 17 października

1995 roku od F.i M.małżonków M.. Ci zaś nieruchomości nabyli od Skarbu Państwa w 1992 roku początkowo jako użytkownicy wieczysti, a od 1999 roku jako właściciele.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Większość z postawionych zarzutów apelacyjnych nie jest uzasadniona. Zgodzić się należy ze stanowiskiem skarżącego, że wyrok wydany w przedmiotowej sprawie nie zawiera pełnego rozstrzygnięcia, gdyż zasądza od pozwanego na rzecz powodów jedynie kwotę 5357 złotych, a tymczasem żądanie pozwu dotyczyło 11.000 złotych. W sentencji wyroku brak jest rozstrzygnięcia o oddaleniu w pozostałej części powództwa.

Powyższe uchybienie jednak nie wywołuje dla pozwanego żadnych ujemnych skutków, stąd też nie może stanowić skutecznej podstawy apelującej.

Prawidłowe natomiast jest stanowisko sądu pierwszej instancji, że strona pozwana w obecnym procesie nie ma możliwości powoływania się na zarzut zasiedzenia służebności przesyłu, a to wynik uprawomocnienia się orzeczenia w sprawie I Ns 135/11 ustanawiającego służebność przesyłu na podstawie art. 305¹ kc, W tym postępowaniu był badany zarzut zasiedzenia służebności i ostatecznie nie został uwzględniony. W tej sytuacji w przedmiotowej sprawie o wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości nie zachodziła potrzeba przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków A. B. i W. H..

Niemniej jednak orzeczenie sądu pierwszej instancji podlega zmianie z tego względu, że zasądzenie na rzecz powodów wynagrodzenia, w świetle dodatkowych ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy, narusza prawo materialne. Naruszenie prawa materialnego sąd drugiej instancji bierze pod uwagę z urzędu, niezależnie od tego, czy apelacja na takie naruszenie się powołuje. Skarżący w apelacji formułuje zarzut naruszenia prawa materialnego art. 172 § 2 z zw. z art. 305¹ kc. Tymczasem w sprawie nastąpiło naruszenie przepisu art. 224 § 2 kc przez jego błędne zastosowanie i uznanie, iż pozwany korzystał z nieruchomości powodów w zakresie służebności przesyłu odpowiednio jako posiadacz w złej wierze.

Taka kwalifikacja tego korzystania nie jest do zaakceptowania w sytuacji, gdy linie energetyczne przebiegające nad obecną nieruchomością powodów były wzniesione w okresie, kiedy nieruchomości ta stanowiła własność Skarbu Państwa.

Skoro właściciel nieruchomości- Skarb Państwa- wybudował linie energetyczne nad swoją nieruchomością, a obecne posiadanie tych linii przez pozwanego jest wynikiem dokonania przekształceń własnościowych i zgodnie z przepisami prawa, zaś prawo własności osób fizycznych - poprzedników prawnych powodów powstało w okresie późniejszym, kiedy linie energetyczne były już wzniesione i oddane do użytku - to posiadanie strony pozwanej w zakresie korzystania ze służebności przesyłu, w okresie objętym żądaniem pozwu, nie może być zakwalifikowany jako posiadanie w złej wierze., lecz w dobrej wierze.

Powyższe zaś, stosownie do przepisu art.224§1 w zw. z art.352§2kc oznacza, że strona pozwana nie jest obowiązana do wynagrodzenia na rzecz właścicieli nieruchomości.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił. W konsekwencji tego zmienił również rozstrzygnięcie o kosztach procesu za postępowanie pierwszoinstancyjne orzekając o nich w myśl zasady wyrażonej w art. 98 kpc. Według tej samej zasady rozstrzygnął również o kosztach procesu za instancję odwoławczą.